

Scriptie Anders Zorn
Ramon van den Hazel

waarom heb ik gekozen voor Anders Zorn?

Aangezien het werk van Anders Zorn inmiddels een van mijn inspiratiebronnen is geworden leek het mij een goed idee om dit onderwerp te gebruiken voor mijn scriptie. Ik weet niet meer precies hoe ik Anders Zorn heb leren kennen maar een ding is mij nog wel bij gebleven en dat is dat ik behoorlijk gefascineerd was door de schilderijen en penseelstreken van hem. Het ziet er behoorlijk realistisch uit maar tegelijkertijd eenvoudig en direct. Ook stond hij bekend dat hij een beperkte kleuren palet gebruikte bij verschillende schilderijen.

Inhoudsopgave

1. Wie was anders Zorn?

- Jeugd van Anders Zorn
- Na zijn studie
- Leven van Anders Zorn
- Etsen

- Jeugd van Anders Zorn

Anders Zorn was geboren in Mora in Zweden in 1860. De zoon van de Zweedse moeder Grudd Anna Andersdotter en Duitse vader Leonard Zorn. Zijn vader Leonard Zorn was een bier brouwer uit Bavaria die Grudd Anna Andersdotter had leren kennen in een kroeg in Uppsala. Nooit zijn ze getrouwd geweest. Anders Zorn heeft zijn vader nooit gekend en werd opgevoed door zijn moeder en grootouders in een boerderij waar Anders Zorn al vaak houten figuren maakte van paarden en mensen waar hij tot zijn 12e verbleef. Gedurende zijn jeugd werd er in zijn geboorteplaats Mora veel aandacht geschonken aan oude folklore en oude manier van leven die wel terug dateren uit de middeleeuwen. Er waren in Mora dan ook grote festivals die werden gehouden tijdens verschillende jaargetijden. Het oogstfeest, herfst markt en het feest van het kerkelijk jaar, kerst en Saint John's dag. Tot op de dag van vandaag word Dalarna gezien als de meest traditionele plekken van Zweden. Veel van die invloeden van zijn geboorteplaats zijn dan ook te zien in Anders Zorn zijn latere werk.

In 1872 stierf Leonard Zorn in Helsinki zonder ooit zijn zoon te hebben gezien. Toch heeft Anders Zorn een kleine nalatenschap gekregen

Eenmaal 12 jaar ging hij studeren op een plaatselijke school voordat hij zich in lied schrijven voor de middelbare gymnasium in Enköping. Hij ontwikkelde al op jonge leeftijd een interesse voor kunst en in 1875 op zijn 15e ging hij studeren aan de Zweedse kunstacademie in Stockholm.

Aanvankelijk als beeldhouder was hij van plan om zich in sculptuur te specialiseren maar al gauw is hij overgestapt naar het schilderen toen hij is gaan experimenteren met waterverf. Al gauw lukte het Anders Zorn om bekendheid te verkrijgen en werd destijds vrij populair. Het eerste schilderij die hij tentoonstelde tijdens een studentententoonstelling in 1880 was zijn schilderij 'In rouw'. Het stuk was zo gewild dat zelfs koning Oscar de 2e het probeerde te verkrijgen.

Het jaar daarop stopte Anders Zorn met de opleiding vanwege een conflict met de academie. Zijn mede studenten zagen in hem iemand die tegen de principes van de academie in gingen die volgens hen te conservatief was. Toch moest Zorn eerst een toekomst te verzekeren en zich te vestigen. Hij leerde zijn vrouw Emma Lamm kennen. Emma Lamm kwam uit een familie van een hogere middenklasse en had Anders Zorn leren kennen doordat hij een portret van haar neef had gemaakt. Het trouwen hing af van zijn succes.

In de jaren 1880 begonnen kleine groepen van Zweedse kunstenaars net als wat er in de rest van Europa gebeurde destijds in de 19e eeuw, een soort oppositie te vormen. Dezelfde soort groepen werden gevormd in Rusland, Frankrijk en Duitsland waarin mensen tegen de principes van de gevestigde kunst academisch keerden. In Zweden werden ook de academies als te beurocratisch gezien en bleef vast hangen in oude kunst stromingen. In de mid jaren 1880 probeerde de oppositie een declaratie in te voeren voor het vernieuwen van de kunstacademies maar werd afgewezen met als gevolg dat men een organisatie ging vormen genaamd 'Konstnarsforbundet'. Deze organisatie regelden dan ook zelf hun tentoonstellingen en openden dan ook hun eigen kunstacademie. Voornamelijk geïnspireerd door franse realisme en naturalisme. Toch was

er weinig verschil te vinden en had het ook eerder te maken met het beleid van de kunstacademies dan de lesstof van de docenten.

Ook Anders Zorn was een aantal keren actief geweest in diezelfde organisatie. Hij was zelfs een van de eersten nadat hij was gestopt met zijn opleiding na een conflict met Georg van Rosen. Een docent van zijn toenmalige kustacademie. Dat conflict had ook niets te maken met de artistieke voorkeuren of iets dergelijks maar eerder met persoonlijke vrijheid. Na het verlaten hield hij zich voornamelijk bezig met portretten en landschappen.

- Na zijn studie

Anders Zorn was vooral geïnspireerd door het werk van Egon Lundgren. Een oudere Zweedse aquarellist die de techniek gebruikte volgens Britse traditie met als focus op realistische details.

Anders Zorn werd ook wel met Egon Lundgren vergeleken aangezien Anders Zorn hem als voorbeeld gebruikte tijdens zijn aquarel periode. Hij gebruikte dezelfde losse streken en probeerde door het schetsen met aquarel toch realistische details te krijgen. Lundgren was een schilder die regelmatig aan het reizen was en legde zijn reizen dan ook vast. In 1876 hield Lundgren dan ook een expositie in Stockholm waarin het publiek dus werk van hem kon zien van zijn reizen uit Spanje. Anders Zorn was dus ook aanwezig en vond het dus fascinerend wat hij zag en wou hetzelfde gaan doen.

In 1881 ging Anders Zorn daarom ook reizen naar Spanje via Londen en Parijs. Hij reisde dan ook voornamelijk met Ernst Josephson, ook een Zweedse schilder. Ze verbleven beiden in Spanje voor 6 maanden. Met name in Seville en Cadiz. Tijdens zijn verblijf heeft hij dan ook zijn werk 'The neven' in Cadiz gemaakt. Dit werkstuk is zijn eerste schilderij die internationale erkenning kreeg aangezien het werd geaccepteerd in Paris Salon in 1882. In dit schilderij is de dochter van Ramon Rodriguez Barcaza te zien. Een schilder van de Cadiz Kunstacademie.

In herfst 1882 was hij in Londen waarin hij in een studio in Brook street verbleef. Hij kreeg aanvankelijk opdrachten om portretten te doen voor 'London's resident society of Swedes'. Het duurde niet lang en ook kreeg hij opdrachten om portretten te doen voor Engelse en Amerikaanse klanten. Zo verspreide zijn netwerk en zo stegen ook zijn prijzen. Met uitzondering met een paar reizen naar Madrid en Zweden in de zomer van 1883 verbleef Anders Zorn tot 1885 in Londen.

- Leven van Anders Zorn

Toen Anders Zorn terug kwam uit London in 1885 had Anders Zorn genoeg succes bereikt om te kunnen trouwen met Emma Lamm. Haar familie zag in dat het financiële situatie stabiel genoeg was om te kunnen trouwen. Op 16 Oktober zijn ze in Stokholm wezen trouwen. Ze stonden intellectueel op een lijn en ze was ook erg geïnteresseerd in cultuur. Ze wou ook juist bijdragen aan Anders Zorn zijn werk in plaats van alleen huishouden te doen. Voor Zorn was het een enorm voordeel om met haar te trouwen want daarom heeft hij via haar familie een enorme netwerk weten te verkrijgen. Alhoewel hij al voor het trouwen al connecties had gelegd werd dit meer uitgebreid aangezien er dus ook mensen van buitenaf aanwezig waren. Een daarvan was Ernest Cassel, een Duitse bankier die dus ook internationale contacten had waaronder mensen uit de hogere klasse in Frankrijk.

Anders Zorn en Emma Lamm maakten een huwelijksreis naar Istanbul in Turkije. Toen der tijd heette het nog Constantinopel en was het nog een metropolis tussen het Oosten en het Westen. Ook daar is Zorn aan het werk gegaan en heeft hij de Caique Oarsman gemaakt. Het is een werkstuk waarin het leven daar werd vastgelegd. Hij hield er ook van om juist te schilderen zoals de wereld was.

Daar in Constantinopel raakte Anders Zorn ziek en kreeg daar Salmonella en was bedlegerig voor 3 maanden. Ondanks de ziekte bleven het stel nog doorgaan met reizen en Anders Zorn bleef nieuwe werkstukken maken. En vanuit Constantinopel reisden ze naar Italië en Griekenland, En ook 2 jaar later nog naar Algerije in Noord Afrika en vervolgens weer naar Spanje. Gedurende de zomers verbleven ze in Dalari, waar Emma's moeder een huis had gehuurd. Daar had Zorn ook verscheidene portretten gemaakt van gasten en buurtbewoners.

In herfst 1887 reisden het stel naar Cornwall met de Engelse schilder Alice Miller. In Saint Ives vonden ze dan ook een plek waar visserijen waren gevestigd zowel als een plek waar schilders uit de diverse landen bijeen kwamen om bezig te zijn. Hun bezoek was dan ook langer dan verwacht aangezien hij daar ook geïntroduceerd werd met olieverf. Een portret is een hele bekende schilderij van hem en dat is waar zijn vrouw Emma de krant zit te lezen. In Saint Ives was een Amerikaanse artiest aanwezig genaamd Edward Simmons. Hij raadde aan Anders Zorn aan om een beperkte kleuren pallet te gebruiken met de kleuren zwart, wit, en oker. Vaak vermiljoen, gele oker, ivoor zwart. Alhoewel er wordt beweerd dat hij alleen met deze kleuren heeft geschilderd voegde hij regelmatig andere kleuren toe. In tegenstelling tot Anders Zorn die blij was met het resultaat van zijn olieverf schilderijen was zijn vrouw minder tevreden aangezien zij het makkelijker vond om de penselen schoon te maken wanneer hij met aquarel ging verven.

In 1888 woonden de familie Zorn in Parijs waarin hij contacten had die hem direct konden voorstellen aan de elite van Parijs. In die tijd had Anders Zorn ook veel contact met Franse schilders zoals Pierre-Auguste Renoir, Edgar Degas, Albert Besnard evenals de Duitse Max Liebermann, Albert Edelfelt en de Finse Emil Wikström.

Het was ook toen dat hij zich bezig hield met Impressionisme nadat Impressionisme zijn hoogtij bereikt had. Anders Zorn kreeg dan op 29e jarige leeftijd ook de titel Legion d'honneur in Frankrijk. Zorn had een grote interesse in het nieuwe impressionisme. Net als de Impressionisten schilderde Anders Zorn alles zoals hij het zag en gebruikte

dezelfde soorten composities. Alhoewel de sterke invloeden was Anders Zorn nooit een echte impressionist geweest. Hij gebruikte niet het extreme kleurgebruik wat de Fransen dan weer gebruikten en hij hield zich wel trouw aan het realisme. En het was toen hij experimenteerde met impressionisme dat ook wisselde van verschillende verfsoorten maar begon wel meer met olieverf te werken. Zijn grootste inspiratiebronnen waren dan ook Rembrandt van Rijn en Diego Velazquez. En het schilderen in olieverf zorgde er ook voor dat hij in grotere formaten kon werken en dus meer geld kon vragen.

In 1889 had Anders Zorn een grote doorbraak toen er op de words fair zijn plain air schilderijen werden tentoongesteld die hij in Stockholm had gemaakt. Deze plain air bevatten vrouwen die zich in de natuur bevonden. Daarmee had hij in 1889 een gouden medaille gewonnen. Zijn connecties breidde uit naar Amerika vanwege Amerikaanse bankiers en politici die behoorlijke bedragen gaven om hun familie te portretteren.

Rond deze periode bereikte hij ook de hoogtepunt van zijn carrière en zijn werkstukken waren ook meer gefocust op geld dan op traditie en titel. Gedurende deze periode reisde hij ook regelmatig naar de Verenigde Staten. Zijn eerste trip naar Amerika was dan ook in 1893 als commissie van de 'Swedish art exhibition' in de 1893 world's columbian expositions in Chicago. Hij verbleef daar een jaar lang samen met Emma. Ook had hij een vriendschap met John Singer Sargent en hielden ze elkaar bezig met competities. Zo probeerden ze steeds elkaar te overtreffen met bepaalde portretten. Een bekend voorbeeld is dat Edwart Rathbone Bacon Zorn had gevraagd om zijn zus beter te kunnen schilderen dan dat Sargent had gemaakt.

In de zomer van 1896 keerden ze na vele reizen weer terug naar Mora. En in datzelfde jaar werd de Zorn garden gebouwd. Anders Zorn had dit zelf ingericht en ontworpen. Een combinatie van Engelse architectuur en Zweedse houtwerk en volgestopt met veel spullen die zijn verkregen vanuit het buitenland zoals sculpturen, schilderijen van oude meesters, zilverstukken. Dit huis was rond 1910 pas klaar en omgeven door grote tuinen van allerlei fruit bomen. Tot aan de eerste wereldoorlog is hij veel wezen reizen met zijn vrouw maar ondanks zijn terugkeer naar Mora bleef hij zijn internationale connecties behouden.

Anders Zorn hield altijd veel van zijn geboorteplaats alhoewel hij heel vaak op reis is geweest. Zijn Moeder Grudd Anna Andersdotter stierf 6 maanden voordat Zorn stierf. Het portret op haar graf is ook het laatste wat Anders Zorn had gemaakt. Anders Zorn bleef tot dan toe actief en overleed in 1920 aan bloedvergiftiging. Zijn vrouw overleed in 1943

- Etsen

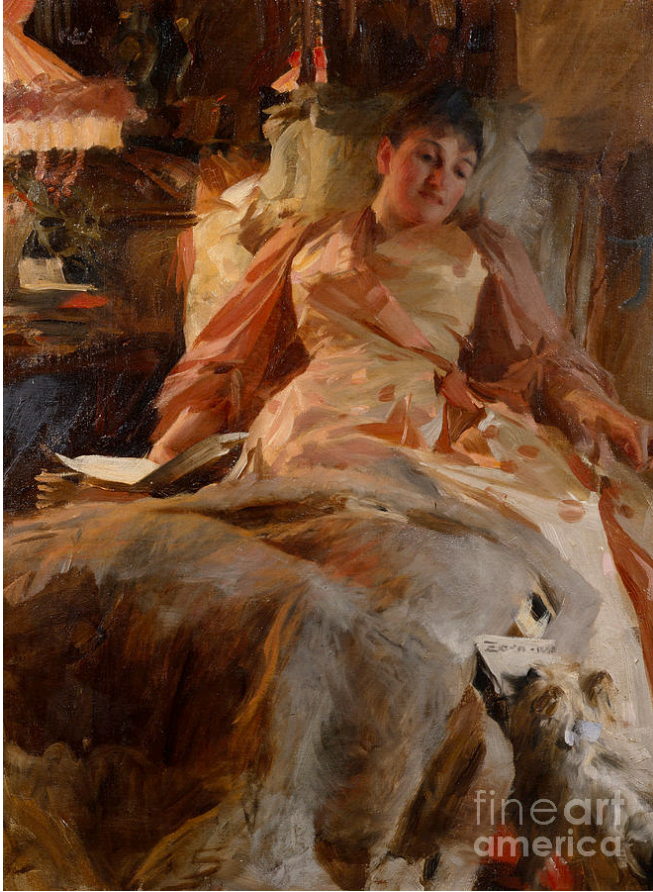
Naast het feit dat Anders Zorn zich bezighield met schilderen en beeldhouwen hield hij zich daarnaast ook veel bezig met Etsen. Hij verzamelde bijvoorbeeld ook veel etsen van Rembrandt en andere grote kunstenaars zoals Durer en Goya. Hij gebruikte deze verzameling aan etsen als voorbeeld om te kopiëren en zelf te kunnen gebruiken in zijn werk.

Aangezien Zorn zich al fanatiek met allerlei tekentechnieken bezig hield had hij al een basis die hij kon gebruiken voor het etsen. Anders Zorn kreeg zijn eerste lessen in tekenen gedurende de studie in de Kunstacademie van Stockholm rond 1875-1880. Als een schilder die vaak op reis was was het niet handig om overal olieverf medium mee te nemen. Met name in de vorige eeuwen waarin het lastiger was om bepaalde middelen te verkrijgen. Dus was het handig om veel teken materiaal mee te nemen en veel te tekenen. En die schetsen kunnen dan ook als referentiepunten gebruikt worden in latere werken. Heel voor de hand liggend allemaal maar het blijkt dat vele tekeningen als schetsen van Anders Zorn in slechte conditie verkeren of zelfs vergaan zijn. Zijn tekeningen zijn daarom ook enorm schaars en dus slecht te verkrijgen.

Zijn etsen daarentegen zijn wel goed bewaard gebleven en het begin van zijn etsen valt ook terug te vinden in 1882 in Engeland waarin hij dus werd gestimuleerd werd om ook etsen te maken. Hij had daar een goede vriend genaamd Axel Herman Haig. Ook hij was een schilder en was ook een drukker.

Als portrettist heeft hij ook veel portretten geëts van waaronder Theordore Roosevelt en Grover Cleveland.

Literatuurbronnen

Boek: Anders Zorn Sweden's master painter - Johan Cederlund

<https://www.wbur.org/artery/2013/03/12/anders-zorn-gardner>

<https://www.artistsnetwork.com/artist-life/zorn-and-sargent/>

<https://kunstvensters.com/2020/11/22/de-werkelijkheid-van-anders-zorn-was-idyllisch/>

<https://www.kunstmuseum.nl/en/exhibitions/anders-zorn>

<https://drawpaintacademy.com/anders-zorn/>

<https://mydailyartdisplay.wordpress.com/2019/01/17/anders-zorn-part-2-america/>

<https://nl.celeb-true.com/anders-zorn-internationally-famous-swedish-artist-this-biography>

<https://www.famouspainters.net/anders-zorn/>

#:~:text=Anders%20Zorn%20was%20an%20influential,the%20late%2019th%20century.

<http://www.anders-zorn.org/drawings/>

